

นโยบายธนูดอกที่สามของนายอาเบะ สู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่น

หลังการขึ้นรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของนายชินโซ อาเบะ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2556 นายอาเบะ ได้ประกาศนโยบายในการกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยใช้คำว่า นโยบายธนู 3 ดอก เพื่อให้เป็นที่เข้าใจทั่วกัน โดยล่าสุด เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2556 ในการประชุม Industrial Competitiveness Council (ICC) โดยมีนายอาเบะเป็นประธาน นายอาเบะได้แถลงยุทธศาสตร์ฟื้นคืนประเทศญี่ปุ่น “Japan is Back” โดยเน้นที่ธนูดอกที่สาม ยุทธศาสตร์การเติบโตทางเศรษฐกิจ

ธนูดอกที่หนึ่ง ได้แก่ นโยบายด้านการเงิน ซึ่งมีเป้าหมายให้อัตราเงินเฟ้อเป็นร้อยละ 2 ใน 2 ปี โดยในอดีต ญี่ปุ่นจะติดอยู่ในภาวะเงินฝืด หรือ Deflation ซึ่งปี 2555 เศรษฐกิจญี่ปุ่นมีอัตราเงินฝืดร้อยละ 0.2 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ภายใต้นโยบายนี้ ธนาคารกลางญี่ปุ่น (BOJ) ภายใต้ผู้ว่า Kuroda Haruhiko ได้เข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลญี่ปุ่น ในโครงการ Asset Purchase Program (APP) ประมาณเดือนละ 75,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จนถึงสิ้นปี 2557 โดยมีวัตถุประสงค์ให้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลลดลง ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องให้อัตราดอกเบี้ยระยะยาวในประเทศลดลง ทั้งนี้ การลดลงของอัตราดอกเบี้ยระยะยาว และสภาพคล่องที่เพิ่มขึ้นจะกระตุ้นให้มีการลงทุนและการใช้จ่ายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

ธนูดอกที่สอง ได้แก่ นโยบายด้านการคลัง โดยรัฐบาลญี่ปุ่น ได้ตั้งงบประมาณให้ภาครัฐเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ จำนวน 10.3 ล้านล้านเยน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจญี่ปุ่น และเพิ่มเงินหมุนเวียนในตลาดญี่ปุ่น

ธนูดอกที่สาม ซึ่งถูกนำมาอธิบายอย่างละเอียดในครั้งนี้ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้แรงจากภาคเอกชนเป็นตัวผลักดัน ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นได้ตั้งเป้าหมาย ให้ค่าเฉลี่ย GDP เติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 และรายได้ประชาชาติ (GNI) ต่อคนเพิ่มขึ้น มากกว่า 1.5 ล้านเยน ใน 10 ปี

ทั้งนี้ รัฐบาลญี่ปุ่น ได้ตั้งเป้าหมายการเติบโตในส่วนต่างๆ ดังนี้

การส่งเสริมภาคธุรกิจ	ภายใน 3 ปี ให้การลงทุนของภาคเอกชน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เป็น 70 ล้านล้านเยน เพิ่มอัตราการเปิดกิจการใหม่ ให้เป็น ร้อยละ 10
การจ้างงานและการพัฒนาบุคลากร	ในปี 2563 ให้อัตราการจ้างงานของสตรีอายุ 25-44 เพิ่มเป็นร้อยละ 73 ภายใน 5 ปี ให้จำนวนผู้ว่างงานเกิน 6 เดือน ลดลงร้อยละ 20 ภายใน 10 ปี ให้มหาวิทยาลัยญี่ปุ่นติดอันดับ Top 100 ของโลก จำนวน 10 แห่ง
การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ และ IT	ภายใน 5 ปี ให้ระดับความสามารถด้านเทคนิคเป็นอันดับหนึ่งของโลก
ที่ตั้ง	ภายในปี 2563 ให้ประเทศญี่ปุ่น อยู่ใน 3 ลำดับแรก ตามการจัดอันดับใน World Business Environment Survey โดย World Bank

การรักษาพยาบาลและ ธุรกิจสุขภาพ	ในปี 2563 ให้ขยายตลาดธุรกิจป้องกันความเจ็บป่วยและธุรกิจดูแลผู้ป่วย เป็นมูลค่า 9 ล้านล้านบาท ในปี 2563 ให้ขยายตลาดธุรกิจบริการด้านรักษาพยาบาล อุปกรณ์การแพทย์ และอุตสาหกรรมเกี่ยวข้อ เป็นมูลค่า 12 ล้านล้านบาท
เกษตรกรรม	ภายในปี 2563 ให้มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและอาหาร เพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท ภายใน 10 ปี ให้รายได้จากเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเท่าตัว
สังคม	ภายในปี 2573 ให้เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เป็น 30 ล้านคน /ปี
การค้า	ภายในปี 2561 ให้มีมูลค่าการค้าภายใต้กรอบ FTA ต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด ในปี 2563 ให้มีการลงทุนตรงในประเทศญี่ปุ่นโดยบริษัทต่างชาติ คิดเป็น 35 ล้านล้านบาท ในปี 2563 ให้มีการส่งออกในอุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) 30 ล้านล้านบาท

ในการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธנדอกที่สาม รัฐบาลได้กำหนดแผนปฏิบัติการ 3 แผน
ได้แก่

1. **แผนฟื้นฟูอุตสาหกรรมญี่ปุ่น** เพื่อให้อุตสาหกรรมญี่ปุ่นเข้มแข็ง โดยมีการดำเนินการหลักๆ
ดังนี้
 - การกำหนดระบบการจ้ดเก็บภาษี และระบบการลีสซิ่งใหม่ เพื่อให้ช่วยส่งเสริมการลงทุน
 - การลดจำนวนเด็กเล็กที่รอเข้าสถานรับเลี้ยงดูเด็กเล็กก่อนวัยอนุบาลเหลือศูนย์ เพื่อให้
สตรีมีบุตรอ่อนสามารถทำงานได้ ซึ่งปัจจุบัน ญี่ปุ่นประสบปัญหาสถานรับเลี้ยงน้อยกว่าจำนวนเด็กที่
ประสงค์จะเข้า
 - การขยายจำนวนพนักงานประจำแบบทำงานเฉพาะอย่างหรือทำงานเฉพาะที่ (ประเภท
ไม่ย้ายประเภทของงาน หรือสถานที่ทำงาน)
 - การสร้างเขตยุทธศาสตร์พิเศษ หรือเรียกอีกชื่อว่า Abenomics Zone เพื่อให้ดำเนิน
ธุรกิจในญี่ปุ่นง่ายขึ้นและใช้ชีวิตในญี่ปุ่นสะดวกขึ้น โดยเน้นที่ชาวต่างชาติ เช่น ลดภาษีนิติบุคคลของบริษัท
ที่ตั้งอยู่ในเขตนั้น การอนุญาตให้แพทย์ชาวต่างชาติตรวจรักษาผู้ป่วยได้ การให้โครงสร้างพื้นฐานด้าน
คมนาคม (รถบัส รถไฟ) ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง การเชิญชวนโรงเรียนนานาชาติให้มาตั้งสาขา เป็นต้น
2. **แผนกลยุทธ์สร้างตลาด** เพื่อให้ขยายธุรกิจใหม่ๆ ได้เพิ่มมากขึ้น โดยมีการดำเนินการ
หลักๆ ได้แก่

- การอนุญาตให้ขายสินค้ายาและเวชภัณฑ์สำหรับบุคคลทั่วไปทางอินเทอร์เน็ต
- การก่อตั้ง National Institute of Health ฉบับประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางการวิเคราะห์วิจัยด้านการรักษาโรค
- การสนับสนุนให้ขนาดของที่ดิน (Scale) ในการเกษตรใหญ่ขึ้น ให้อาจเกษตรกรรมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน หรือให้บริษัทใหญ่ๆมาร่วมลงทุน

3. กลยุทธ์ขยายตลาดต่างประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ได้แก่

- การสร้างความสัมพันธ์ด้านการค้ากับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ โดยการเข้าร่วมในความตกลงด้านการค้าต่างๆ เช่น TPP
- การใช้นโยบาย Cool Japan เป็นยุทธศาสตร์ประเทศในการบุกตลาดต่างประเทศ โดยจัดตั้งหน่วยงานเพื่อส่งเสริม Cool Japan โดยเฉพาะ อยู่ภายใต้ METI
- การใช้หน่วยงานต่างๆ เช่น ERIA เป็นหน่วยงานประสานกับประเทศในกลุ่มอาเซียน และจีน

ความเห็น สคร. โตเกียว

นโยบายธนูดอกที่สาม ของนายกออาเบะ เป็นนโยบายที่ตั้งเป้าหมายตัวเลขไว้ชัดเจน แต่ในบางเป้าหมาย ยังขาดการอธิบายในส่วนของวิธีดำเนินการเพื่อให้ถึงเป้าหมายนั้น นอกจากนี้ ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชนในการดำเนินการ และต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับตัว

อย่างไรก็ดี ภาครัฐได้เริ่มดำเนินนโยบายบางอย่างแล้ว เช่น นโยบายการอนุญาตให้ขายสินค้ายาและเวชภัณฑ์สำหรับบุคคลทั่วไปทางอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมตลาดใหม่ ได้ผ่านคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาแล้ว นโยบาย Abenomics Zone โดย Tokyo Metropolitan ให้บริการรถบัสตลอด 24 ชั่วโมง ในเส้นทาง Roppongi-Shibuya ซึ่งจะเริ่มเดือนธันวาคม 2556 หรือการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อส่งเสริม Cool Japan คล้ายๆ JETRO ซึ่งมีชื่อภาษาญี่ปุ่นแล้ว แต่ยังไม่ได้ตั้งชื่อภาษาอังกฤษ หรือนโยบายเข้าร่วม TPP ซึ่งได้ประกาศไปแล้ว

ดังนั้น เราจะสามารถเห็นถึงความตั้งใจจริงของรัฐบาลญี่ปุ่น ในการปฏิรูปประเทศในครั้งนี้ และคงต้องรอดูต่อไป ถึงรายละเอียดของแผนปฏิบัติการอื่นๆ อย่างไรก็ตาม หากเศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัว จะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจประเทศไทย เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าลำดับ 1 ของไทย มีมูลค่าการค้ารวมในปี 2555 ทั้งสิ้น 73,292 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่น จะเป็นปัจจัยหนึ่งในการช่วยให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

รวบรวมและสรุปโดย นางชนัญญา กมลละบุตร
สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงโตเกียว
21 มิถุนายน 2556

ข้อมูลอ้างอิง

1. เว็บไซต์ของ Prime Minister of Japan and His Cabinet (Shushokantei) www.kantei.go.jp/
2. เว็บไซต์กระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมญี่ปุ่น (METI)
www.meti.go.jp/english/policy/mono_info_service/creative_industries/creative_industries.html
3. หนังสือพิมพ์ Nihonkeizai shimbun วันที่ 13 มิถุนายน 2556
4. เว็บไซต์ Newsweek วันที่ 6 มิถุนายน 2556 www.newsweekjapan.jp/reizei/2013/06/post-564.php
5. เว็บไซต์ Japan Knowledge วันที่ 10 มิถุนายน 2556
club.japanknowledge.com/jk_blog/kotoba-japan/mon/0220.html
6. เว็บไซต์ Chicogo Tribune